

Sastanak ministara unutarnjih poslova, ministara sigurnosti i visokih dužnosnika vlada i uprava iz Jugoistočne Europe

Usvojena
22. rujna 2005.
Hrvatski

**REGIONALNA STRATEGIJA O SREDSTVIMA BORBE
PROTIV ORGANIZIRANOGA I GOSPODARSKOGA
KRIMINALA S DJELOVANJEM PO POJEDINIM
PROJEKTNIM PODRUČJIMA**

23 rujna 2005
BRIJUNI, REPUBLIKA HRVATSKA

KAZALO

1 REGIONALNA STRATEGIJA O SREDSTVIMA BORBE PROTIV ORGANIZIRANOG I GOSPODARSKOG KRIMINALA	3
1.1 Kriminalistička analitika i kriminalističko-obavještajni sustav	3
1.2 Financijske istrage	4
1.3 Posebne istražne mjere	5
1.4 Mjere zaštite svjedoka teških kaznenih djela	7
1.5 Suradnja u kaznenim predmetima	8
2 PREGLED CILJEVA SPECIFIČNIH ZA PROJEKTA PODRUČJA	10
2.1 ALBANIJA	10
2.2 BOSNA I HERCEGOVINA	13
2.3 HRVATSKA	18
2.4 SRBIJA I CRNA GORA / CRNA GORA	21
2.5 SRBIJA I CRNA GORA / SRBIJA	24
2.6 SRBIJA I CRNA GORA / KOSOVO	27
2.7 "BIVŠA JUGOSLAVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA"	30

Ovaj dokument sastavljen je u okviru CARPO Projekta (Razvoj pouzdanih i djelotvornih policijskih sustava, jačanje borbe protiv glavnih kriminalnih djelatnosti i jačanje policijske suradnje) od strane stručnjaka iz Jugoistočne Europe. Stavovi izraženi u ovom dokumentu ni u kojem slučaju ne mogu biti shvaćeni kao odraz službenoga stava ni Europske Unije ni Vijeća Europe.

1. REGIONALNA STRATEGIJA O SREDSTVIMA BORBE PROTIV ORGANIZIRANOG I GOSPODARSKOG KRIMINALA

1.1 Kriminalistička analitika i kriminalističko-obavještajni sustav

Prevenција i politika kontrole organiziranog i gospodarskog kriminala trebaju se temeljiti na potpunju suglasnosti oko toga što čini organizirani i gospodarski kriminal prema međunarodnim mjerilima, koji je opseg, način djelovanja i trendova na kriminalnim tržištima u određenoj zemlji u regiji – i osobito koje su prekogranične i međunarodne posljedice ovih pojava. Sveobuhvatna javna politika i djelovanje protiv organiziranog kriminala i gospodarskoga kriminala trebaju se temeljiti na znanju i na osnovi koju čine podaci prikupljeni unutar uređenog okvira za sustavno prikupljanje, analizu i obradu podataka u skladu s europskim propisima o zaštiti osobnih podataka.

U skladu s tim, nužno je ostvariti sljedeće ciljeve i mjere u cilju poboljšanja zakonskog okvira i institucionalnih kapaciteta na području kriminalističke analitike i kriminalističko-obavještajni sustav:

- Osigurati pravni okvir za sustavno prikupljanje, analizu, upravljanje i razmjenu podataka o gospodarskom i organiziranom kriminalu u skladu s europskim propisima o zaštiti osobnih podataka te ostvariti odgovarajući okvir za razmjenu potrebnih informacija i pristup odgovarajućim izvorima informacija.
- Osigurati odgovarajuće stupnjeve tajnosti pristupa podacima o organiziranom i gospodarskom kriminalu, u skladu s europskim propisima o povjerljivosti i zaštiti podataka.
- Izraditi državnu strategiju ili plan za potporu kriminalističke analitike:
 - uspostavom državnog (jedinstvenog) sustava ili mreže sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike koji uvažavaju posebnosti organiziranog i gospodarskog kriminala;
 - uporabom zajedničke metodologije za službe za provedbu zakona za prikupljanje podataka i kaznene statistike koji uvažavaju posebnosti organiziranog i gospodarskog kriminala;
 - osiguranjem da nadležne državne institucije obvezatno dostavljaju informacije u standardnom obliku;
 - analiziranjem, u suradnji sa znanstvenim i sveučilišnim ustanovama, oblika organiziranog kriminala, trendova, okolnosti, skupina i tehnologija te redovito objavljivanje izvješća o analizama;
 - pružanjem potpore istraživanju i institucijama koje provode multidisciplinarno ispitivanje organiziranog i gospodarskog kriminala pružanjem potrebnih informacija i drugih oblika potpore kada je to moguće (predlažemo ovu manju izmjenu teksta kako bi bilo jasno da se važne informacije trebaju davati tamo gdje je to moguće, čime ostavljamo mogućnost da se zbog povjerljivosti ili tajnosti neke informacije ne mogu davati tijelima koja provode istraživanja).
- Sustavno pratiti učinkovitost mjera za prevenciju i kontrolu organiziranog i gospodarskog kriminala.
- Uspostaviti na državnoj razini jedinice za kriminalističku analitiku.
- Osigurati sustavnu i trajnu obuku odgovarajućih službenika o kriminalističke analitike na području gospodarskog i organiziranog kriminala.
- Razraditi i usvojiti u strategijama policijskog djelovanja u borbi protiv organiziranog i gospodarskog kriminala model "rada policije temeljenog na obavještajnim podacima" i osigurati da *inputi* i *outputi* /ulazno-izlazni podaci kriminalističko-obavještajnog sustava budu integrirani u rad policije na državnoj i lokalnoj razini;

- Olakšati međunarodnu i uzajamnu suradnju na području kriminalističke analitike i kriminalističko-obavještajnog sustava omogućivanjem, zakonski i operativno, razmjene odgovarajućih informacija među mjerodavnim službama za provedbu zakona u svrhu prikupljanja i dijeljenja informacija, istrage i uzajamne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima o zaštiti podataka.
- Podržati, na regionalnoj razini, utvrđivanje i donošenje zajedničke metodologije za prikupljanje podataka i procedura za razmjenu podataka u provođenju istrage prekograničnog kriminala.

1.2 Financijske istrage

Teška kaznena djela uglavnom se čine radi ostvarivanja imovinske dobiti. Usmjeravanje prema dobiti stečenoj kriminalom u borbi protiv korupcije, organiziranoga kriminala, pranja novca i drugih oblika gospodarskoga kriminala provodeći financijske istrage koje vode do otkrivanja, privremenog oduzimanja i oduzimanja sredstava ostvarenih kriminalom, stoga čini sastavni dio svake sveobuhvatne strategije suzbijanja teških oblika kriminala. Zemlje Jugoistočne Europe posljednjih su godina ostvarile značajan napredak u pristupanju odgovarajućim međunarodnim pravnim instrumentima i u mnogim slučajevima zakonom su uredile oduzimanje sredstava i dobiti od kriminalne djelatnosti. Međutim, priznaje se da su u praksi i dalje prisutne velike teškoće u djelotvornosti provođenja tih zakona.

U skladu s time, nužno je ostvariti sljedeće ciljeve i mjere u cilju provođenja, u okviru kaznenog pravosudnog sustava i provedbe zakona, koncepta integrirane financijske i kaznene istrage usmjerene prema oduzimanju dobiti stečene kaznenim djelom:

- Jačanje pravnoga okvira kojim će se urediti utvrđivanje, otkrivanje, zamrzavanje i oduzimanje dobiti stečene kaznenim djelom tako što će se:
 - predvidjeti djelotvoran pristup važnim izvorima financijskih odnosno bankarskih informacija (npr. ukidanjem bankarske tajne);
 - osigurati privremene mjere kojima će se moći koristiti za rano zamrzavanje ili privremeno oduzimanje sredstava za koja se sumnja da su stečena kriminalnom djelatnosti;
 - osigurati da sva teška kaznena djela budu predikatna (glavna) kaznena djela radi pranja novca;
 - osigurati da tužitelj ili sudac ima diskrecijsko pravo u sudskom postupku pokrenuti istragu u cilju oduzimanja imovine vezanu uz kazneno djelo;
 - razmotriti uvođenje promjene tereta dokazivanja predviđenog u slučajevima zapljene, u okolnostima proporcionalnim ECHR-u;
 - osigurati da se zakonima i postupcima za oduzimanje dobiti stečene kriminalnom djelatnosti dopusti oduzimanje temeljem vrijednosti imovine i oduzimanje dobiti od trećih osoba koje su imovinu primile u lošoj vjeri;
 - razmotriti uvođenje proširenog režima oduzimanja.
- Ustanoviti istražne strategije koje će se usmjeravati na imovinu pripadnika organiziranoga kriminala uključivanjem financijske istrage u kaznenu istragu:
 - osiguravanjem da kriminalističku istragu sustavno prati istraga vezana za imovinu stečenu kaznenim djelom;
 - osiguravanjem sustavnog prikupljanja pouzdane statistike o svim financijskim postupcima, iskazujući provedbu privremenih mjera i naloga za oduzimanje.
- Jačati međuagencijsku suradnju:
 - promicanjem pristupa "radne skupine" u istrazi složenih predmeta;
 - osiguravanjem razmjene operativnih informacija između policije, tužitelja, financijskih obavještajnih jedinica, carinskih i poreznih organa i drugih mjerodavnih ustanova;
 - osiguravanjem međunarodne i bilateralne suradnje i razmjene informacija u financijskim istragama, dopuštajući suradnju među ustanovama.

- Osigurati stručno usavršavanje osoba ili organa (npr. mjerodavnih tijela za provedbu zakona te tužiteljstava) u financijskim istragama:
 - predviđanjem odgovarajućih sredstava i sveobuhvatnih trajnih programa obuke u financijskim istragama;
 - osigurati tijelima za provedbu zakona i tužiteljstvu učinkovit pristup odgovarajućim kadrovima koji raspolažu financijskim znanjima;
 - uspostavom specijaliziranih jedinica ili mreža stručnjaka za praćenje i otkrivanje imovine;
 - uspostavom financijsko-obavještajne jedinice za prijam, analizu i davanje informacija vezanih za pranje imovinske dobiti stečene kaznenim djelom.
- Razvijanje, u najširem mogućem smislu, međunarodne i zajedničke suradnje na ovom području:
 - obradom, s jednakim prioritetom koji se daje u domaćim postupcima, zahtjeva za uzajamnu pomoć koji se odnose na utvrđivanje imovine, njeno praćenje, zamrzavanje ili privremeno oduzimanje i oduzimanje;
 - unošenjem odredaba u domaći zakon ili bilateralne ili multilateralne sporazume kojima će se omogućiti davanje i vraćanje imovine;
 - osiguravanjem da financijske istražne jedinice dostignu standarde Egmont skupine i surađuju na prikupljanju, analiziranju i istraživanju relevantnih informacija kao i razmjeni relevantnih informacija samoinicijativno ili na zahtjev, u granicama postojećih domaćih zakona.

1.3 Posebne istražne mjere

Ukoliko žele na odgovarajući način odgovoriti na problem kriminala, u svim njegovim suvremenim oblicima i različitostima, službe za provedbu zakona moraju primjenjivati djelotvorna sredstva i suvremene strategije policijskog djelovanja u postupku otkrivanja, istrage i kaznenog gonjenja, uključujući i posebne istražne mjere (presretanje telekomunikacija, elektronski nadzor, tajne operacije itd.). Međutim, znajući da se posebnim istražnim mjerama mogu ometati ljudska prava i slobode, njihovu uporabu treba podvrgnuti strogim načelima zakonitosti, proporcionalnosti i proceduralnih jamstava. Za učinkovitu primjenu ovih mjera u skladu s europskim propisima o ljudskim pravima, zemlje moraju izraditi sveobuhvatan pravni okvir i odgovarajuću institucionalnu strukturu s djelotvornim sredstvima kontrole, kao i osigurati osposobljene stručnjake za praktičnu provedbu tih mjera. Osim toga, istraga i sudski postupak protiv organizirane kriminalne djelatnosti često uključuju prekogranične elemente i suradnju služba za provedbu zakona i tužiteljstava u različitim zemljama, kao i širu suradnju u prekograničnim istragama, osobito na području zajedničkih istražnih timova i razmjene prikrivenih istražitelja. Posljednjih godina dosta je napravljeno na usvajanju i prilagođavanju zakonskih okvira europskim mjerilima, međutim, njihova je provedba u praksi često ograničena nepostojanjem moderne opreme za nadzor i presretanje, kao i nepostojanjem unutarnjih odredaba, smjernica i obučenoj osoblja odgovarajuće stručnosti.

U skladu s time, nužno je ostvariti sljedeće ciljeve i mjere u cilju jačanja kapaciteta za primjenu posebnih istražnih radnja u otkrivanju i istrazi teških kaznenih djela uz potrebno poštovanje ljudskih prava stalnim unaprjeđivanjem domaćeg institucionalnog, zakonskog i operativnog okvira:

- Predvidjeti sveobuhvatan domaći zakonski okvir kojim će se urediti uporaba posebnih istražnih mjera uz poštovanje načela utvrđenih Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (ECHR):
 - omogućivanjem i uređenjem putem zakona, što je javno dostupno i čiji se učinci mogu predvidjeti, uporabe posebnih istražnih mjera (tajne mjere nadzora i istrage) za teška kaznena djela, uključujući teške oblike gospodarskog i organiziranog kriminala, korupciju, trgovanje ljudima i pranje novca;
 - osiguravanjem razlikovanja i predvidljivosti posebnih istražnih mjera tako što će se zakonski utvrditi narav i opseg posebnih tehničkih (npr. presretanje komunikacija, elektronski nadzor, nadzor financijskih transakcija) i netehničkih (npr. uključivanje prikrivenih istražitelja, tajni izvori obavještajnih podataka – osobe) prikrivenih mjera;

- uvođenjem zaštite radi osiguranja ograničene primjene posebnih istražnih mjera na slučajeve kada je njihova uporaba svrsishodna i nužna u pogledu težine kaznenoga djela i teškoća i opasnosti u svezi prikupljanja informacija i dokaza drugim mjerama koje manje ograničavaju slobode i prava građana
 - osiguranjem uspostave iscrpnog zakonskog okvira kojim će se urediti uporaba i primjena posebnih istražnih mjera (donijeti pravno obvezujuće uredbe, s podjelom na različite vrste mjera u pogledu uvjeta primjene, odrediti mjere na koje se odnosi nadzor, utvrditi mjere koje mogu privući nadzor, utvrditi dopušteno trajanje, predmet i način praćenja itd.);
 - usvajanjem detaljnih propisa kojima se uređuje upravljanje i uništavanje materijala i osobnih podataka prikupljenih primjenom posebnih istražnih mjera, kao i moguće kasnije obavještanje ciljeva praćenja;
 - zakonskom zabranom i kažnjavanjem ponašanja službenika za provedbu zakona i istražitelja koji postupaju u njihovo ime koje se moglo smatrati privlačenjem u zamku i poticanjem na kriminalnu djelatnost;
 - osiguravanjem odgovornosti za odobravanje i uporabu posebnih istražnih mjera i kontrolu i nadzor nad tim u okviru sustava za provedbu zakona i tužiteljstva;
 - osiguravanjem sudskoga nadzora nad postupkom izricanja i provođenja posebnih istražnih mjera koje ograničavaju slobode i prava građana;
 - osiguravanjem, dopuštajući zaštitu iz ECHR, dopustivosti na sudu dokaza i informacija prikupljenih uporabom posebnih istražnih mjera, pri čemu neće biti dopustive informacije i materijali prikupljeni posebnim istražnim mjerama čijom uporabom su prekršeni važeći zakonski uvjeti;
 - osiguravanjem, u skladu sa standardima ECHR, prava obrani da pregleda dokaze prikupljene uporabom posebnih istražnih mjera i ospori njihovu zakonitost u sudskom postupku.
- Izraditi i usvojiti pravilnike i smjernice za organe za provedbu zakona uključene u uporabu i provedbu posebnih istražnih mjera:
 - usvajanjem iscrpnih internih smjernica/pravilnika za uređenje unutarnje procedure davanja odobrenja, pravila za čuvanje podataka i pravila za rukovanje prikupljenim materijalima, mjere za osiguranje tajnosti istražitelja i druga vodeća načela koje službe za provedbu zakona trebaju primjenjivati u uporabi ovih metoda i njihovih rezultata;
 - usvojiti interne smjernice i pravilnike za vođenje tajnih operacija uključujući pravila kojih se moraju pridržavati uključeni prikriveni istražitelji i službenici za provedbu zakona koji rukovode i usmjeravaju prikrivene istražitelje;
 - usvojiti interne smjernice za službenike za provedbu zakona koji rade s registriranim tajnim izvjestiteljem.
 - Uspostaviti nacionalni sustav izvješćivanja o uporabi posebnih istražnih mjera:
 - sustavnim prikupljanjem i analizom informacija o uporabi posebnih istražnih mjera;
 - osiguravanjem da jedan neovisni organ više razine podnosi godišnje izvješće o uporabi svih vrsta posebnih istražnih mjera;
 - određivanjem najboljih standarda vezanih za ulogu pravosuđa i služba za provedbu zakona uključenih u uporabu posebnih istražnih mjera i njihove kontrole;
 - izradom godišnjih javnih statističkih izvješća o uporabi posebnih istražnih mjera.
 - Urediti pitanje uporabe financijskih sredstava prigodom primjene posebnih istražnih mjera tako što će se usvojiti podroban (interni) zakonski okvir kojim će se urediti uporaba financijskih sredstava (npr. u obliku posebnih fondova) prigodom primjene posebnih istražnih mjera, osobito u pogledu financiranja tajnih operacija, istražitelja i pouzdanika i osigurati djelotvoran nadzor nad njihovom uporabom.
 - Osigurati da posebne istražne mjere u svrhu kaznene istrage provodi stručno i obučeno osoblje u službama za provedbu zakona:
 - osnivanjem specijalne jedinice ili odjela ili više njih za primjenu posebnih istražnih mjera u okviru služba za provedbu zakona i osiguravanjem potrebne operativne neovisnosti te jedinice;
 - osiguravanjem pravnog i institucionalnog razdvajanja nadzora koji provode službe za provedbu zakona u svrhu kaznene istrage i nadzora koji provode obavještajne službe u cilju državne sigurnosti i osiguravanjem tijelima za provedbu zakona

tehničkih sredstava i ljudskog potencijala za provedbu posebnih mjera istrage neovisno od izvora ili ustanova državne sigurnosti.

- Uvođenjem mjera djelotvornog nadzora (pored kontrole/davanja dopuštenja što obavljaju tužitelj i sudac) o uporabi posebnih istražnih mjera, ili posebnim sudskim vijećima za nadzor, posebnim parlamentarnim komisijama ili *ombudsmanima*.
- Osiguravanjem bliske suradnje tužiteljstava i policije u procesu primjene i provedbe posebnih istražnih mjera.
- Institucionaliziranjem i unaprjeđenjem stalne stručne obuke o posebnim istražnim mjerama i obavještajnom radu:
 - institucionaliziranjem cjelokupne opće obuke o posebnim istražnim mjerama za određene službenike uključene u uporabu posebnih istražnih mjera i njihovu kontrolu;
 - institucionaliziranjem posebne obuke za prikrivene istražitelje i službenike za provedbu zakona koji rukovode i usmjeravaju tajne agente.
- Jačanje međunarodne i uzajamne suradnje u svezi s uporabom posebnih istražnih mjera:
 - odabirom najboljih mogućnosti koje se nude u postojećim međunarodnim instrumentima o uporabi posebnih istražnih mjera, posebno u Europskoj konvenciji o pružanju uzajamne pomoći u kaznenim predmetima i njegovim protokolima;
 - uporabom zajedničkih istražnih timova i prekograničnih operacija vezanom uz posebne istražne mjere, uključujući mogućnost razmjene prikrivenih istražitelja.

1.4 Mjere zaštite svjedoka teških kaznenih djela

Pokazalo se da je osmišljen sustav mjera koje omogućavaju djelotvornu zaštitu svjedoka i suradnika pravosuđa prije, za vrijeme i tijekom kaznenog postupka nužno sredstvo za uspješnu istragu i gonjenje teških oblika kriminala kao i obveza kaznenog pravosudnog sustava prema ugroženim žrtvama kriminala, kao što su žrtve trgovanja ljudima. Nužne su brojne proceduralne i neproceduralne mjere zaštite svjedoka kako bi se osiguralo da svjedoci daju iskaz slobodno i bez zastrašivanja te da se njihovi životi i životi njihovih srodnika i drugih bliskih osoba zaštite prije, tijekom i nakon kaznenog postupka. Zavidan napredak ostvaren je u posljednje dvije godine u Jugoistočnoj Europi gdje je većina zemalja nedavno donijela zakone o zaštiti svjedoka i uspostavila jedinice za njihovu zaštitu. Sada je postavljen zadatak da te jedinice postanu u potpunosti operativnima i da programi zaštite svjedoka ostvare održivo financiranje i uključe se u europske i druge međunarodne mreže i sustave zaštite svjedoka. Zakoni kojima se uređuje niz proceduralnih mjera zaštite također su na snazi u regiji, a za jačanje njihove provedbe bit će nužna dodatna obuka odgovarajućih subjekata kaznenog pravosudnog sustava, kao i osiguranje zadovoljavajućeg pristupa modernim telekomunikacijskim sustavima za svjedočenja putem videolinka.

U skladu s time, nužno je ostvariti sljedeće ciljeve i mjere u cilju izgradnje sveobuhvatnog sustava zaštite svjedoka, ugroženih svjedoka i svjedoka suradnika pravosuđa/pokajnika:

- Predvidjeti sveobuhvatan zakonski okvir za pružanje osnovne policijske zaštite i pomoći i proceduralne i neproceduralne mjere za zaštitu svjedoka:
 - osiguravanjem da se zakonom omogući i propiše obveza službenika koji provodi zakon da u slučaju potrebe pruži *ad hoc* zaštitu i pomoć svim svjedocima i žrtvama;
 - osiguravanjem brojnih proceduralnih mjera za zaštitu svjedoka tijekom kaznenoga postupka i dalje osigurati, u skladu s propisima ECHR, da njihova primjena bude sukladna pravima obrane;
 - osiguravanjem brojnih neproceduralnih mjera za zaštitu svjedoka prije, tijekom i nakon kaznenog postupka programom za zaštitu svjedoka, uključujući premještanje odnosno promjenu identiteta svjedoka i hitne mjere zaštite;
 - omogućivanjem pristupa i uporabe suvremene tehnologije komunikacija za svjedočenje svjedoka;

- osiguravanjem djelotvorne istrage i gonjenja svih oblika izravne i neizravne prijetnje, pritiska i zastrašivanja svjedoka;
 - osiguravanjem da *svjedoci suradnici pravosuđa/pokajnici* imaju koristi od proceduralnih i neproceduralnih mjera zaštite za redovite svjedoke, kao i pripremom, po potrebi, posebnih mjera zaštite za osobe koje surađuju s pravosuđem.
- Nastojati usvojiti sveobuhvatnu nacionalnu strategiju odnosno program za zaštitu svjedoka, uključujući međunarodnu i bilateralnu suradnju na području zaštite svjedoka.
 - Svjedocima koji su također ugrožene žrtve pružiti sigurnost, sklonište, medicinsku pomoć i omogućiti pravnu pomoć.
 - Odrediti kao prioritetan razvoj održivog financiranja programa zaštite svjedoka.
 - Uspostaviti posebne jedinice za zaštitu svjedoka i osigurati odgovarajuću početnu obuku osoblja.
 - Osigurati potrebne preduvjete za stručnu praktičnu obuku osoblja svih služba za provedbu zakona, tužilaštava i sudova od važnosti u realizaciji zaštite svjedoka i osigurati održivu i stalnu obuku u ovoj oblasti.
 - Poticati međunarodnu i zajedničku suradnju u ovoj oblasti:
 - olakšavanjem ispitivanja svjedoka i omogućivanjem da se programi zaštite svjedoka ostvaruju preko granice jedne zemlje;
 - omogućavanjem pristupa i uporabe suvremenih sredstava telekomunikacije, potpore u premještanju i zaštiti svjedoka u inozemstvu, razmjeni informacija, itd;
 - potpisivanjem bilateralnih ili multilateralnih sporazuma koji sadrže odredbe kojima domaći programi odnosno aranžmani zaštite svjedoka postaju dostupni i svjedocima državljanima drugih zemalja.

1.5

Suradnja u kaznenim predmetima

Organizirani međunarodni kriminal nije izazov s kojim se države mogu same suočiti. Otuda međunarodna i uzajamna suradnja u kaznenim predmetima igra ključnu ulogu u općem okviru odnosa među zemljama i na europskoj i na međunarodnoj razini u ovom pogledu. Ova se suradnja može odvijati u više oblika, uključujući operativnu suradnju među službama za provedbu zakona, uzajamno pružanje pomoći u kaznenoj istrazi i gonjenju i izručivanju osumnjičenih, od kojih svaki predstavlja djelotvorno sredstvo za borbu protiv međunarodnog organiziranog i gospodarskog kriminala.

Zemlje Jugoistočne Europe posljednjih su godina ostvarile značajan napredak u pristupanju europskim i međunarodnim instrumentima kojima se omogućava suradnja u kaznenim predmetima, kao i u zaključivanju brojnih bilateralnih sporazuma. Ipak, treba reći da ove zemlje trenutno imaju različite kapacitete za angažiranje na međunarodnoj suradnji i tek trebaju u potpunosti ispitati potencijal ovih oblika suradnje. Izazov predstavlja uspostava učinkovitoga sustava međunarodne i uzajamne suradnje uklanjanjem zakonskih i praktičnih prepreka, osiguravanjem davanja zakonske mogućnosti da u potpunosti ispune svoje obveze iz odgovarajućih sporazuma, razvijanjem operativnog kapaciteta pravosudnih organa i organa za provedbu zakona, razmjenom informacija, jačanjem stručnosti nadležnih organa kroz sveobuhvatne programe obuke, iskustva i ekspertizu. Osim toga, treba uvažiti novija događanja na pravnom području na razini Europske unije na polju međunarodne i uzajamne suradnje u kaznenim predmetima prigodom izrade zakonodavnih i institucionalnih mjera kojima jača međunarodna suradnja.

U skladu s time, nužno je ostvariti sljedeće ciljeve i mjere u cilju daljnjeg jačanja kapaciteta djelotvornog sustava suradnje u kaznenim stvarima:

- Potpisati i ratificirati, što prije, relevantne međunarodne i europske pravne instrumente kojima je cilj poticati policijske i pravosudne suradnje kako bi se proširio međunarodni sustav suradnje u kaznenim predmetima među potpisnicima.
- Tražiti zaključivanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma ili aranžmana za ostvarivanje ili unaprjeđenje djelotvornosti suradnje u kaznenim stvarima i poduzimanje mjera kojima će se omogućiti da se zajedničke operacije policije i služba za provedbu zakona mogu provoditi uz uključivanje stranih službenika za vezu i sudaca i razmatrati postavljanje službenika za vezu i sudaca u druge države i jurisdikcije.
- Međusobno pružati najšire mjere uzajamne pomoći u istrazi, gonjenju i sudskom postupku.
- Izraditi i razmijeniti standarde i ekspertizu s područja međunarodne i uzajamne suradnje u kaznenim predmetima protiv gospodarskog i organiziranog kriminala.
- U potpunosti provesti međunarodne i europske pravne instrumente kojima se uređuje međunarodna i uzajamna suradnja u kaznenim predmetima, unaprjeđenjem i približavanjem, ukoliko je nužno, domaćeg zakonskog okvira, kako bi se uklonile prepreke za djelotvornu suradnju.
- Uspostaviti djelotvoran državni sustav suradnje kako bi se osigurala djelotvorna policijska i sudska suradnja, razmjenjena informacija i suradnja na državnoj razini.
- Osigurati utvrđivanje i uspostavu kontaktnih točaka radi pravosudne i policijske suradnje:
 - određivanjem središnjeg tijela zaduženoga za međunarodnu i uzajamnu pravosudnu suradnju;
 - određivanjem središnjeg tijela zaduženoga za međunarodnu i uzajamnu policijsku suradnju.
- Jačanje suradnje među središnjim tijelima:
 - uspostavom i unaprjeđivanjem operativnih mreža među utvrđenim središnjim tijelima i njihovih partnera u drugim zemljama i sustavima i razvijanjem praktičnih oblika njihove suradnje;
 - uspostavom kanala i metoda izravne i brze međunarodne i uzajamne suradnje i razmjene informacija i obavještajnih podataka.
- Institucionaliziranje sveobuhvatnog programa obuke za praktičare uključene u policijsku i sudsku pravosudnu suradnju.

2 . PREGLED CILJEVA SPECIFIČNIH ZA PROJEKTA PODRUČJA

2.1 ALBANIJA

1. Jačanje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

Zakonski okvir

- Provedba odredaba Konvencije za zaštitu osoba u pogledu automatske obrade osobnih podataka i Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba u pogledu automatske obrade osobnih podataka, vodeći računa o nadzornim organima i prekograničnom protoku informacija.

Institucionalni okvir

- Jačanje jedinice za kaznenu analizu: pružiti obuku o kaznenoj analizi i organiziranome kriminalu;
- Uspostava državnog (jedinstvenog) sustava ili mreže sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike koja treba uvažavati posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Razvijanje uobičajene metodologije za službe za provedbu zakona u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike koja uvažava posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Osiguranje da utvrđene institucije obvezatno dostavljaju informacije za bazu podataka u standardnom obliku;

Dugoročni ciljevi

Politika

- Suradnja sa znanstvenim i sveučilišnim organizacijama (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) u pogledu provođenja analize oblika organiziranoga kriminala, trendova, uvjeta, skupina i tehnologija;
- Podržavanje razvoja neovisnih ispitivanja i institucija koje se bave multidisciplinarnim ispitivanjima gospodarskog i organiziranog kriminala pružanjem potrebnih informacija i drugih oblika potpore tamo gdje je to moguće;
- Uvođenje svakodnevnog praćenja djelotvornosti mjera prevencije i kontrole gospodarskog i organiziranog kriminala (godišnja izvješća i posebni međuagencijski i parlamentarni nadzor).

Međunarodna suradnja

- Podržavanje međunarodne suradnje na području kriminalističke analitike zakonskim i operativnim omogućavanjem razmjene potrebnih informacija među mjerodavnim službama za provedbu zakona radi prikupljanja i davanja informacija, istraga i međusobne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim propisima koji se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje financijskih istražnih kapaciteta usmjerenih na oduzimanje imovine stečene kriminalnim aktivnostima

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Detaljnije upoznati policijske službenike, tužitelje i suce s pojmom financijske istrage;

- Jačanje suradnje i razmjene informacija između policije i tužiteljstva potpisivanjem bilateralnih sporazuma među institucijama kojima treba detaljno urediti načine na koji policija i tužiteljstvo djeluju i surađuju na području financijske istrage;
- Provesti zajedničku obuku sudskih policijskih službenika i tužitelja usmjerenu na bolje razumijevanje pojma financijske istrage i domaćeg pravnog okvira te na druge europske i međunarodne pravne instrumente koji postoje u toj oblasti;
- Osnovati Jedinicu sudske policije u sastavu Porezne uprave.

Dugoročni ciljevi

- Proširivanje ovlasti Službe za upravljanje privremeno oduzetom i oduzetom imovinom kojom treba obuhvatiti ne samo sredstva stečena organiziranim kriminalom, nego i sredstva stečena drugim oblicima kriminala;
- Izmijeniti Zakon o kaznenom postupku da se omogući prikriveno praćenje financijskih transakcija;
- Izmijeniti Zakon o kaznenom postupku tako što će se sudskoj policiji propisati obvezatno pokretanje financijske istrage usmjerene na otkrivanje i oduzimanje sredstava stečenih kriminalnom djelatnosti u kaznenoj istrazi teških kaznenih djela;
- Podržati uspostavu regionalne mreže za razmjenu informacija vezanih uz financijsku istragu među tužiteljstvima s pomoću koje bi se ojačala regionalna suradnja na ovom polju.
- Podržati izravne kontakte između istražnih i tužiteljskih institucija i stručnjaka iz različitih zemalja, posebno s područja kaznenih djela vezanih za carine, organizirani kriminal, pranje novca itd.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- Dodati nove odredbe u Zakonu o kaznenom postupku kojima se uklanja ograničenje prema kojem samo službenici sudske policije mogu biti angažirani kao prikriveni istražitelji;
- Dodati nove odredbe u Zakonu o kaznenom postupku kojima se omogućava da se mjere zaštite svjedoka primijene na svjedočenja prikrivenih istražitelja;
- Usvojiti interne smjernice / pravilnike za uređenje internih procedura davanja odobrenja, pravila za čuvanje podataka i pravila za upravljanje dobivenim materijalom, mjere za očuvanje povjerljivosti istrage i druga vodeća načela, uključujući i standardizirane oblike za podnošenje zahtjeva i odobravanje posebnih istražnih sredstava;
- Usvojiti interne smjernice i propise: a) o postupcima za upravljanje prikrivenim operacijama, uključujući pravila za izbor prikrivenih istražitelja, pravila o postupanju s njima i njihovu ponašanje; b) o standardnim mjerama u pogledu provođenja simuliranih akcija (lažna kupnja, simulirana korupcija itd.) u slučajevima organiziranoga kriminala i korupcije;
- Usvojiti interne smjernice za službenike koji provode zakon za rad s registriranim tajnim izvjestiteljima;
- Uspostaviti državni sustav izvješćivanja o uporabi posebnih istražnih mjera;
- Usvojiti (interni) regulativni okvir za uređenje uporabe financijskih sredstava u pogledu financiranja prikrivenih operacija, istražitelja i pouzdanika i osigurati djelotvoran nadzor nad uporabom tih sredstava;
- Ispitati različite modele vanjskih mehanizama nadzora u cilju uvođenja sustavnih vanjskih mehanizama za uporabu posebnih istražnih mjera (pored sudske nadzora), ili posebnim sudskim nadzornim vijećima, posebnim parlamentarnim komisijama, *ombudsmanima* ili na drugi način;
- Institucionalizirati opću obuku o posebnim istražnim mjerama za određene službenike za provedbu zakona, tužitelje i suce;
- Provesti obuku, uz pomoć stranih stručnjaka i stranih specijalnih jedinica, edukatora na području angažiranja i postupanja s prikrivenim istražiteljima;
- Ovisno o raspoloživosti materijalnih sredstava, uspostaviti državni centar za nadzor u svrhu kaznene istrage koji bi bio institucionalno odvojen od postojećeg centra za preventivni nadzor;
- Unaprijediti međunarodnu suradnju u svezi s uporabom posebnih istražnih mjera, osobito na području razmjene prikrivenih istražitelja, i omogućavanje zajedničkih prekograničnih istražnih timova, osobito prigodom primjene posebnih istražnih mjera.

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- Jačanje postojeće jedinice za zaštitu svjedoka osiguravanjem održivoga financiranja, opreme i obuke kadrova;
- Provoditi obuku tužitelja i sudaca u oblasti proceduralnih zaštitnih mjera;
- Realizirati, uz pomoć stranih stručnjaka i stranih specijalnih jedinica, program obuke edukatora u oblasti proceduralnih i neproceduralnih mjera u svezi sa zaštitom svjedoka svjedoka *suradnika pravosuđa/pokajnika*;
- Olakšati uporabu suvremenih komunikacijskih tehnologija (osobito opreme za videokonferencije) za davanje izjava svjedoka i *svjedoka suradnika pravosuđa/pokajnika* na daljinu osiguravanjem opreme i obuke za zaduženo osoblje;
- Postaviti jednu ili dvije lokacije za uporabu opreme za videokonferenciju kako bi se olakšalo ispitivanje svjedoka koji se nalazi u drugoj zemlji;
- Jačati međunarodnu suradnju na ovom području usvajanjem bilateralnih ili regionalnih sporazuma i olakšavanjem ispitivanja svjedoka i pružanjem potpore provođenju programa zaštite svjedoka izvan granica zemlje.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol uz Europsku konvenciju o međusobnoj pomoći u kaznenim predmetima

Zakonski okvir

- Brisanje odredbe o dvostrukoj kažnjivosti kaznenoga djela u svezi s uzajamnom pravnom pomoći u Zakonu o kaznenom postupku;
- U svezi zahtjeva za uzajamnu pomoć, usvojiti provedbene propise kojima se omogućava nazočnost službenika zemlje podnositeljice zahtjeva radnjama pravne pomoći;
- U svezi izravne komunikacije sa stranim pravosudnim organima, razmotriti mogućnost da se sastavi deklaracija kojom se pod pravosudnim organom neće podrazumijevati samo ministarstvo pravosuđa (i također razmotriti povlačenje rezerve koju je izrazila Albanija u pogledu Drugog dodatnog protokola, prema kojoj Albanija kao "strani pravosudni organ" priznaje samo ministarstvo pravosuđa druge zemlje);
- Razmotriti mogućnost usvajanja zakonskih propisa kako bi se omogućila provedba članka 11. o samoinicijativnom informiranju.

Institucionalni okvir

- Provesti obuku službenika uključenih u suradnju u kaznenim predmetima;
- Osigurati odgovarajuća financijska sredstva kojima će se postići potrebna djelotvornost odredaba Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći (ETS 182).

2.2 BOSNA I HERCEGOVINA

1. Jačanje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Zakonski okvir

Kratkoročni / srednjoročni ciljevi

- Ratificiranje odredaba Konvencije za zaštitu pojedinaca u pogledu automatske obrade osobnih podataka i Dodatnog protokola na Konvenciju za zaštitu pojedinaca u pogledu automatske obrade osobnih podataka, osobito uvažavajući nadzorne vlasti i prekogranični protok informacija.

Institucionalni okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Jačanje jedinice za kriminalističku analitiku uključivanjem odgovarajućeg broja analitičara i pružanja treninga o kriminalističkoj analitici s područja gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Uspostava državnog (jedinstvenog) sustava ili mreže sustava za prikupljanje podataka i kaznenih statistika koje bi uvažavale posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Razvijanje uobičajene metodologije za službe za provedbu zakona u pogledu prikupljanja podataka i kaznenih statistika koje uvažavaju posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Osiguranje da se informacije za baze podataka kaznene policije obvezatno dostavljaju i razmjenjuju u standardnom obliku;
- Uspostava obvezatne unutarnje kontrole u onim institucijama/službama u kojima nije uspostavljena, i jačanje te kontrole u onim institucijama u kojima kontrola postoji;
- Kadrovska osposobljavanje mjerodavnih ministarstava (Ministarstvo sigurnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo civilnih poslova) i njihova puna afirmacija u preuzimanju predviđenih ovlasti.

Dugoročni ciljevi

Politika

- Suradnja sa znanstvenim i sveučilišnim organizacijama (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) u pogledu provođenja analize oblika organiziranoga kriminala, trendova, uvjeta, skupina i tehnologija;
- Podržavanje razvoja neovisnih ispitivanja i institucija koje se bave multidisciplinarnim ispitivanjima gospodarskog i organiziranog kriminala pružanjem odgovarajućih informacija i drugih mogućih oblika potpore;
- Uvođenje svakodnevnog praćenja djelotvornosti mjera za prevenciju i kontrolu gospodarskog i organiziranog kriminala (godišnja izvješća i posebni međuagencijski i parlamentarni nadzor).

Međunarodna suradnja

- Poticanje međunarodne suradnje na području kriminalističke analitike zakonskim i operativnim omogućavanjem razmjene odgovarajućih informacija među mjerodavnim službama za provedbu zakona radi prikupljanja i davanja informacija, istrage i međusobne pravne pomoći, u skladu s pravilima o zaštiti podataka.

2. Jačanje finansijskih kapaciteta usmjerenih na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

Zakonski okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Usklađivanje kaznenoga zakonodavstva s Konvencijom za sprječavanje pranja novca, oduzimanje i zapljenu imovine stečene kaznenim djelima, Kaznenopravnom konvencijom i Građanskopravnim konvencijama o korupciji, na području na kojem usklađivanje nije provedeno.

Dugoročni ciljevi

- Usvajanje posebnog Zakona o oduzimanju imovine stečene kaznenim djelima usmjereno na pojašnjenje i utvrđivanje mjera iz Zakona o kaznenom postupku koje se odnose na privremeno oduzimanje i oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom.

Institucionalni okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Jačanje suradnje između Državne službe za istrage i zaštitu *SIPA*-e (Financijsko-obavještajni odjel – FOO i Kriminalističko-istražni odjel – KIO) i entitetskih Ministarstava za unutarnje poslove, policije Distrikta Brčko i Tužiteljstva BiH;
- Jačanje suradnje između Uprave za indirektno oporezivanje (Odjel za provedbu carinskih i poreznih mjera) i drugih institucija uključenih u financijske istrage (*SIPA*, Državna granična služba, entitetske Porezne uprave i Porezna uprava Distrikta Brčko);
- Ubrzavanje procesa uspostave jedinstvene baze podataka svih gospodarskih subjekata koji su registrirani u sudskim registrima; uspostaviti i druge jedinstvene baze podataka koje bi bile lako pristupačne svim navedenim institucijama;
- Omogućavanje stručnog usavršavanja sudaca i tužitelja koji će raditi na financijskim istragama kaznenih djela organiziranog i gospodarskog kriminala, kao i omogućavanje edukacije u tom pravcu;
- Organizacija obuke za ovlaštene službenike u službama za provedbu zakona kao i u drugim službama koje se bave financijskim istragama, uključujući i tužitelje i suce koji sudjeluju u financijskim istragama;
- Uspostava obvezatne unutarnje kontrole u onim institucijama/službama u kojima nije uspostavljena i jačanje te kontrole u onim institucijama/službama u kojima kontrola postoji;
- Kadrovska osposobljavanje mjerodavnih ministarstava (Ministarstvo sigurnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo civilnih poslova) i njihova puna afirmacija u preuzimanju predviđenih ovlasti.

Dugoročni ciljevi

- Uspostava posebne službe koja bi upravljala privremeno oduzetom i oduzetom imovinom stečenom kaznenim djelima.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

Zakonski okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Donošenje internih smjernica/pravilnika o internim procedurama davanja odobrenja, samo odobravanje posebnih istražnih radnja, pravila za čuvanje podataka i postupke upravljanja prikupljenim materijalom, mjera za osiguranje povjerljivosti podataka i drugih načela koje bi trebale primjenjivati službe za provedbu zakona prigodom primjene takvih metoda;
- Osigurati cjelokupan pravni okvir u domaćem zakonodavstvu uz poštovanje principa Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, osobito u dijelu izmjena i dopuna ZKP BiH i entitetskih ZKP, a prije svega usklađivanje entitetskih zakonodavstava i precizno definiranje kaznenih djela (kataloga kaznenih djela) za koja se mogu odrediti posebne istražne radnje;

- Prigodom usklađivanja domaćeg zakonodavstva uvesti odredbu kojom će se precizno regulirati međunarodna suradnja u svezi s provedbom posebnih istražnih radnja, osobito u dijelu uspostave zajedničkih istražnih timova i operacija koje prelaze granice jedne države, a u svezi s provedbom posebnih istražnih radnja s mogućnosti razmjene tajnih istražitelja;
- Usvajanje interni uputa i smjernica za provedbu pojedinih posebnih istražnih radnja, uključujući samu proceduru o postupcima prikrivenih istražitelja i ostalih službenika institucija za provedbu zakona koji rade na spomenutim poslovima i rukovodnih službenika koji upravljaju i odobravaju angažiranje pojedinih službenika;
- Usvajanje internih smjernica za službenike za provedbu zakona koji surađuju s registriranim pouzdanicama.

Institucionalni okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Osigurati da se na državnoj razini formira nezavisno tijelo koje će sustavno prikupljati i analizirati podatke o uporabi posebnih istražnih radnja, identificirati najbolje načine primjene posebnih istražnih radnja imajući u vidu sve raspoložive kapacitete te objavljivati periodična i godišnja izvješća o primjeni posebnih istražnih radnja;
- Institucionalno urediti područje financiranja i uporabu financijskih sredstava prigodom primjene pojedinih posebnih istražnih radnja, s ciljem osiguranja djelotvorne kontrole uporabe proračunskih sredstava;
- Usvajanje (internog) regulativnog okvira za uređenje uporabe financijskih sredstava za financiranje tajnih operacija, prikrivenih istražitelja i pouzdanika, kojim bi se osiguravao djelotvoran nadzor nad uporabom tih sredstava;
- Proučavanje različitih modela vanjskih nadzornih mehanizama radi uvođenja vanjskih nadzornih mehanizama za uporabu specijalnih istražnih radnja (pored sudske kontrole) ili putem posebnih sudskih nadzornih vijeća, posebnih parlamentarnih odbora, *ombudsmana* ili drugih načina;
- Osigurati blisku suradnju tužitelja, suca za predistražni postupak i Službe za provedbu zakona u procesu primjene posebnih istražnih radnja, dok je međuagencijska suradnja i razmjena informacija u BiH regulirana zakonima BiH, entiteta i Brčko Distrikta;
- Uspostaviti posebne odjele/jedinice u službama za provedbu zakona radi provedbe operacija s prikrivenim istražiteljima;
- Ojačati suradnju služba za provedbu zakona, a osobito SIPA-e i entitetskih MUP-ova, policije Distrikta Brčko i Tužiteljstva BiH;
- Uspostava obvezatne unutarnje kontrole u onim institucijama/službama u kojima nije uspostavljena i jačanje te kontrole u onim institucijama/službama u kojima kontrola postoji;
- Kadrovsko osposobljavanje mjerodavnih ministarstava (Ministarstvo sigurnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo civilnih poslova) i njihova puna afirmacija u preuzimanju predviđenih ovlasti.
- Poboljšati međunarodnu suradnju u svezi s uporabom posebnih istražnih radnja, a osobito na području razmjene prikrivenih istražitelja.

Edukacija

- Institucionalizacija općih treninga o posebnim istražnim mjerama za postojeće službenike za provedbu zakona, tužitelje i suce koji su uključeni u aktivnosti u svezi s uporabom posebnih istražnih radnja;
- Institucionalizacija posebnih treninga za prikrivene istražitelje i službenike za provedbu zakona koji upravljaju i usmjeravaju rad prikrivenih istražitelja;

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

Zakonski okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Osigurati provedbu Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka i Zakona o programu zaštite svjedoka, i primjenom istih osigurati zakonsku provedbu proceduralnih i

neproceduralnih mjera za zaštitu svjedoka u Bosni i Hercegovini te osigurati financijske pretpostavke za provedbu programa za zaštitu svjedoka.

Institucionalni okvir

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Osigurati u potpunosti funkcioniranje Odjela za zaštitu svjedoka, koji je uspostavljen u okviru Državne službe za istrage i zaštitu – SIPA-e (provesti kadrovsku popunjenost i dostići punu operativnost OZS, osigurati financijska sredstva za materijalno-tehničko opremanje OZS, provesti osnovnu i specijalističku obuku za sve pripadnike OZS i osigurati financijsku samoodrživost OZS);
- Pripremiti usvajanje pravila i procedura u radu Odjela za zaštitu svjedoka, koristeći se dobrim iskustvima zemalja s tradicijom u provedbi proceduralnih i neproceduralnih mjera za zaštitu svjedoka i prilagoditi ih zakonskom okviru Bosne i Hercegovine;
- Uspostaviti stalnu suradnju sa službama za provedbu zakona na entitetskoj razini (MUP RS, FMUP), državnoj razini (DGS,OSA, Interpol), kao i s policijom Distrikta Brčko u okviru Bosne i Hercegovine;
- Osigurati i dalje stalno sarađivati s Uredom registara s kojim je od strane SIPA-e Odjel za zaštitu svjedoka, sklopljen Sporazum o suradnji i potpori;
- Osigurati tehničke kapacitete u sudnicama radi omogućivanja svjedočenja videolinkom, uključujući i praktičnu obuku sudaca i tužitelja za usvajanje pravila u skladu s međunarodnim procedurama pri korištenju tehničkim mogućnostima za svjedočenje videolinkom;
- Ostvariti suradnju s Jedinicama za zaštitu svjedoka u regiji, radi standardizacije i homogenizacije pravila i procedura pri primjeni mjera zaštite svjedoka, posebno kod mjere premještanja zaštićenoga svjedoka u okviru zemalja regije Jugoistočne Europe;
- Osigurati bilateralne i multilateralne sporazume radi suradnje na suzbijanju organiziranog kriminala, što podrazumijeva jačanje suradnje u smislu kvalitetnog ostvarivanja programa zaštite svjedoka u zemljama regije i premještanja zaštićenoga svjedoka u treće zemlje;
- Uspostava obvezatne unutarnje kontrole u onim institucijama/službama u kojima nije uspostavljena, i jačanje te kontrole u onim institucijama/službama u kojima kontrola postoji;
- Kadrovsko osposobljavanje mjerodavnih ministarstava (Ministarstvo sigurnosti, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo civilnih poslova) i njihova puna afirmacija u preuzimanju predviđenih ovlasti.

Edukacija

- Provesti praktične programe obuke za tužitelje, suce i obranu o proceduralnim mjerama koje se odnose na program zaštite svjedoka i mjere potpore zaštićenim svjedocima.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol uz Europsku konvenciju o međusobnoj pomoći u kaznenim predmetima

Zakonski okvir

- Usvojiti Zakon o pravnoj pomoći u kaznenim predmetima. U taj zakon unijeti odredbe drugog Dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o međusobnoj pomoći u kaznenim predmetima, s posebnim naglaskom na način komuniciranja, uključujući i dostavu poštom, privremeni transfer osoba lišenih slobode, nazočnost organa strane koja podnosi zahtjev za pomoć radnjama pravne pomoći i sl.;
- Provesti izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine posebno u dijelu koji se odnosi na mogućnost saslušanja putem videokonferencije, dostavu neposrednih informacija drugim državama do kojih su došli u okviru vlastite istrage,

praćenje izvan državnih granica, kontrolirane isporuke, tajne istrage, zajedničke istražne timove i sl.;

- Provesti izmjene Zakona o državnoj graničnoj službi, Zakona o Državnoj službi za istrage i zaštitu, Zakona o obavještajno-sigurnosnoj službi i Zakonu o unutarnjim poslovima Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonu o unutarnjim poslovima Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na praćenje izvan državnih granica, kontrolirane isporuke i tajne istrage.

Institucionalni okvir

- Uspostava stalne suradnje Ministarstva pravosuđa Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravosuđa Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravosuđa Republike Srpske, NCB Interpola i služba za provedbu zakona;
- Zaključiti administrativne sporazume između nadležnih organa u cilju provedbe ovog protokola, posebno u dijelu koji se odnosi na zajedničke istražne timove;
- Osigurati tehničke kapacitete u sudovima radi osiguranja svjedočenja putem videokonferencije.
- Organizirati seminare i radionice u cilju obuke sudaca i tužitelja na području pravne pomoći u kaznenim predmetima;
- Osigurati financijska sredstva za ove namjene u državnim proračunima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

1. Proširenje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

Zakonski okvir

- Poboljšati provedbu odredaba Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka i dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka, u svezi s ovlastima za nadzor i prekograničnim protokom podataka.

Institucionalni okvir

- Ojačati jedinicu za kriminalističku analitiku time što će se osigurati tečaj za usavršavanje na području kriminalističke analitike organiziranog i gospodarskog kriminala (strateške i operativne) i poduzeti druge mjere u tom pogledu u skladu s utvrđenim potrebama;
- Uspostaviti državni (jedinstveni) sustav ili mrežu sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Izraditi za potrebe služba za provedbu zakona zajedničku metodologiju u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike prigodom čega bi se uvažile posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Osigurati da utvrđene službe za provedbu zakona obvezatno dostavljaju podatke u standardnom obliku.

Dugoročni ciljevi

Politika

- Suradivati sa znanstvenom i sveučilišnom zajednicom (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) radi analiziranja različitih oblika organiziranog kriminala, trendova, okolnosti, skupina i tehnologija;
- Pružati potporu razvoju neovisnih istraživačkih institucija i institucija koje provode multidisciplinarno istraživanje organiziranog i gospodarskog kriminala davanjem potrebnih informacija i po mogućnosti ostalim oblicima potpore;
- Uvesti redovit nadzor djelotvornosti mjera za sprječavanje i kontrolu organiziranog i gospodarskog kriminala (godišnja izvješća i posebni međuagencijski i parlamentarni nadzor itd.).

Međunarodna suradnja

- Održavati međunarodnu suradnju na području kriminalističke analitike time što će se s pravnog i operativnog stajališta osigurati razmjena potrebnih podataka između nadležnih služba za provedbu zakona u svrhu prikupljanja i razmjene podataka, vođenja istraga i pružanja uzajamne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima koja se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje kapaciteta za financijske istrage usmjerene na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

- U sklopu tekuće reforme Zakona o kaznenom postupku razmotriti uvođenje zakonske obveze za policiju i tužitelje da pokrenu i zaključe financijsku istragu paralelno s kaznenom istragom kod težih kaznenih predmeta;
- U sklopu tekuće reforme Zakona o kaznenom postupku revidirati sustav privremenih mjera za osiguranje imovinske dobiti za koju se sumnja da je pribavljena kaznenim djelom i osigurati mogućnost da te mjere (blokiranje sredstava, oduzimanje) budu predmet naloga u ranim fazama policijske istrage;

- Donijeti podzakonski akt, provedbeni propis u kojem se detaljnije utvrđuju obveze, raspodjela zadataka, postupci, suradnja među institucijama (međuaencijska suradnja) i suradnja u istragama;
- Osnovati posebnu službu/instituciju s mandatom da provede naloge za privremeno oduzimanje i oduzimanje te postupanje s privremeno oduzetom i oduzetom imovinom;
- Potaknuti i institucionalizirati suradnju i komunikaciju jedinica koje istražuju gospodarski kriminal i pranje novca i jedinica mjerodavnih za borbu protiv organiziranoga kriminala te kriminala povezanog s opojnim drogama time što će se osnovati specijalizirane jedinice za financijske istrage i pranje novca (ili u kratkoročnom razdoblju odrediti specijalizirane policijske službenike za ovaj zadatak);
- Upoznavanje – osnovnim oblikom obuke – s konceptom integriranih financijskih i kaznenih istraga na relaciji između policije, tužitelja i sudaca;
- Institucionalizirati obuku za usavršavanje radi specijalizacije u vođenju financijskih istraga za policiju, tužitelje i istražne suce.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- Izmijeniti Zakon o kaznenom postupku u skladu s već utvrđenim prazninama kako bi se ubrzala uporaba posebnih istražnih mjera;
- Donijeti detaljne interne propise kojima se uređuju procedure davanja internih ovlasti, pravila vođenja evidencije i pravila o upravljanju pribavljenim materijalima, mjere kojima se osigurava povjerljivost istraga kao i ostala načela kojima se bi se provedba zakona trebala upravljati pri uporabi takvih metoda i njihovih rezultata;
- Urediti uporabu financijskih sredstava u primjeni posebnih istražnih mjera donošenjem detaljnog (internog) regulativnog pravnog okvira kojim bi se uredila uporaba financijskih sredstava prigodom primjene posebnih istražnih mjera, posebno u pogledu financiranja tajnih operacija, istražitelja i pouzdanika i osigurati djelotvoran nadzor nad uporabom tih sredstava;
- Osigurati institucionalno razdvajanje aktivnosti praćenja koje obavljaju službe za provedbu zakona u svrhu kaznene istrage i praćenja koje obavljaju obavještajne službe za potrebe državne sigurnosti i javnim organima za provedbu zakona osigurati tehničke i ljudske potencijale radi realizacije posebnih istražnih mjera neovisno o sredstvima ili institucijama državne sigurnosti;
- Nabaviti opremu za nadziranje i praćenje telekomunikacijskih veza putem računalnih mreža.

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- Osigurati dodatno održivo financiranje programa za zaštitu svjedoka;
- Nastaviti s upoznavanjem policije, tužitelja kao i ostalih institucija u svezi s mogućnostima i ograničenjima programa za zaštitu svjedoka;
- Finalizirati opremanje Jedinice za zaštitu svjedoka i obuku njenog osoblja;
- Ojačati suradnju i komunikaciju policije i tužitelja na području realizacije proceduralnih i neproceduralnih mjera za zaštitu svjedoka;
- Realizirati praktične programe obuke za tužitelje i suce o mjerama za proceduralnu zaštitu svjedoka;
- Usmjeriti tehničke kapacitete sudova u pravcu uporabe videolinka pri uzimanju iskaza svjedoka;
- Pobrinuti se za to da bilateralni sporazumi o suradnji na području suzbijanja organiziranoga kriminala sadrže odredbe kojima se omogućava suradnja kod zaštite svjedoka.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol na Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima

Republika je Hrvatska 9. lipnja 2004. godine potpisala drugi Dodatni protokol uz Europsku konvenciju o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima (u daljnjem tekstu: Drugi dodatni protokol).

Dana 1. lipnja 2005. godine, na snagu je stupio Zakon o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima (u daljnjem tekstu: Zakon o pravnoj pomoći).

Odredbe Zakona o pravnoj pomoći usklađene su s Drugim dodatnim protokolom u velikom broju oblika:

- proširenje predmeta primjene na koje upućuje Drugi dodatni protokol, konkretno, pravne osobe,
- proširenje ovlasti u uzajamnoj pravnoj pomoći kod kaznenih predmeta na prekršajne postupke koje pokreću upravni organi,
- stjecanje mogućnosti za neposrednu komunikaciju pravosudnih organa i mogućnosti za dostavu poštom,
- nazočnost službenika strane koja podnosi zahtjev za pravnu pomoć, na zahtjev prigodom provedbe zahtjeva,
- privremeni premještaj osoba koje su u pritvoru na teritorij strane koja podnosi zahtjev za pravnu pomoć,
- odgađanje provedbe zahtjeva,
- samoinicijativno informiranje, restitucija itd.

U Ministarstvu pravosuđa trenutno je u tijeku proces dovršenja cjelovitog usklađivanja Zakona o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima s odredbama Drugog protokola u pogledu prekograničnog promatranja, nadzirane isporuke, tajnih istraga, timova za zajedničku istragu itd.

Pored toga, Zakon o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima djelomično je usklađen s Europskom konvencijom o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima između zemalja članica iz 2000. godine, u namjeri da Ministarstvo pravosuđa u najskorije vrijeme dovrši usklađivanje s ovom Konvencijom i ostalim srodnim zakonodavnim instrumentima Europske unije.

2.4 SRBIJA I CRNA GORA / CRNA GORA

1. Proširenje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

Zakonski okvir

- Potpisati i ratificirati odredbe Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka i dodatnog protokola Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka, u svezi s ovlastima za nadzor i prekograničnim protokom podataka.

Institucionalni okvir

- Dovršiti uspostavu jedinice za kriminalističku analitiku, uključiti odgovarajući broj analitičara i osigurati obuku o kriminalističkoj analitici gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Uspostaviti državni (jedinstveni) sustav ili mrežu sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Izraditi za potrebe služba za provedbu zakona zajedničku metodologiju u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike prigodom čega treba uvažiti posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Osigurati da utvrđene institucije za provedbu zakona obvezatno u bazu podataka kriminalističke policije podatke dostavljaju u standardnom obliku.

Dugoročni ciljevi

Policija

- Pružati potporu za razvoj znanstvenim i sveučilišnim organizacijama (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) radi analiziranja različitih oblika organiziranoga kriminala, trendova, okolnosti, skupina i tehnologija;
- Pružati potporu razvoju neovisnih istraživačkih institucija i institucija koje provode multidisciplinarno istraživanje organiziranog i gospodarskog kriminala davanjem potrebnih informacija i po mogućnosti ostalim oblicima potpore;
- Uvesti redovit nadzor djelotvornosti mjera za sprječavanje i kontrolu organiziranog i gospodarskog kriminala (godišnja izvješća i posebni međuagencijski i parlamentarni nadzor itd.).

Međunarodna suradnja

- Održavati međunarodnu suradnju na području kriminalističke analitike time što će se s pravnog i operativnog stajališta osigurati razmjena potrebnih podataka između mjerodavnih služba za provedbu zakona u svrhu prikupljanja i davanja informacija, vođenja istraga i pružanja uzajamne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima koja se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje kapaciteta financijskih istraga usmjerenih na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

- Zaključiti Memorandum o razumijevanju, komunikaciji i razmjeni podataka u koji bi bili uključeni policija, tužiteljstvo, carina, porezna uprava i jedinica za financijsko-obavještajne poslove, u kojem bi bili precizirane ovlasti, suradnja i razmjena informacija u slučajevima financijskih istraga;
- Zaključiti nove bilateralne sporazume, ili prilagoditi postojeće, koje potpisuje Ministarstvo unutarnjih poslova s policijom drugih zemalja na području suradnje u borbi protiv

organiziranoga kriminala, a istovremeno se pobrinuti da suradnja u financijskoj istrazi bude obuhvaćena takvim sporazumima;

- Slijediti preporuke za sustav vrednovanja na području pranja novca, financiranja terorizma i korupcije (MONEYVAL, GRECO);
- Odrediti određen broj inspektora u Odjelu za gospodarski kriminal posebno za financijske istrage;
- Odrediti izvjestan broj tužitelja koji će se specijalizirati za financijske istrage;
- Uvesti obvezu policiji da pokreće financijsku istragu usporedno s kaznenom istragom za sva kaznena djela kod kojih postoji sumnja da je određen iznos imovinske dobiti pribavljen kaznenim djelom;
- Uspostaviti mrežu policijskih službenika i tužitelja specijaliziranih za vođenje financijskih istraga;
- Uspostaviti središnji registar sudski privremeno oduzete i oduzete imovine;
- Provesti obuku uz pomoć stranih stručnjaka i specijaliziranih stranih policijskih služba u čijim redovima su odabrani policijski službenici i tužitelji koji bi kasnije postali predavači za ostale crnogorske službenike;
- Organizirati i institucionalizirati osnovnu obuku o financijskim istragama za policiju, tužitelje i suce.

Dugoročni ciljevi

- Proučiti mogućnosti uvođenja proširenog zakonodavnog pristupa oduzimanju i u odgovarajućem slučaju pripremiti amandmane na Kazneni zakon;
- Pripremiti zakonodavne amandmane na ZKP, kojim bi se policiji i tužiteljstvu omogućio neposredan uvid u bankovne podatke i transakcije;
- Proučiti mogućnost izmjena u ZKP-u kako bi se omogućila uporaba odabranih posebnih istražnih sredstava za potrebe otkrivanja imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom;
- Proučiti mogućnosti uvođenja u zakonodavstvo oduzimanja bez presude ako su ispunjeni određeni uvjeti;
- Uspostaviti središnju službu izvan policije čiji bi zadatak bio upravljanje i upravljanje privremeno oduzetom i oduzetom imovinom;
- Proučiti potrebe i mogućnosti osnivanja specijalizirane jedinice u sklopu policije koja bi se usredotočila isključivo na financijske istrage;
- Proučiti potrebe i mogućnosti osnivanja specijalizirane jedinice u sklopu tužiteljstva koja bi se usredotočila isključivo na financijske istrage;
- Institucionalizirati obuku za usavršavanje radi specijalizacije u provođenju financijskih istraga za policiju, tužitelje i istražne suce.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- Izmijeniti čl. 237 ZKP-a kako bi se riješile nedosljednosti i praznine u pogledu potrebnog minimalnog zahtjeva za izdavanje naloga za posebne istražne mjere;
- Izmijeniti čl. 237 ZKP-a kako bi se omogućila uporaba posebnih istražnih mjera i za odabrana kaznena djela za koja je propisana zatvorska kazna do 10 godina;
- Osnovati specijalizirane policijske jedinice za provođenje posebnih istražnih mjera;
- Donijeti interne smjernice/podzakonske akte kojima se uređuju postupci za davanje internih ovlasti, pravila vođenja evidencije i pravila o upravljanju pribavljenim materijalima, mjere kojima se osigurava povjerljivost istraga kao i ostala načela kojima bi se trebalo upravljati;
- Donijeti interne smjernice i propise kojima se uređuje vođenje tajnih operacija kao i za upravljanje i usmjeravanje rada prikrivenih istražitelja;
- Donijeti interne smjernice službenicima za provedbu zakona koji rade s registriranim pouzdanicima;
- Uspostaviti državni sustav za izvješćivanje o uporabi posebnih istražnih mjera;
- Donijeti (interni) regulativni okvir kojim se upravlja pri uporabi financijskih sredstava u pogledu provedbe posebnih istražnih mjera, financiranju tajnih operacija, istražitelja i pouzdanika i omogućiti djelotvoran nadzor nad uporabom tih sredstava;
- Proučavati različite metode uporabe vanjskog mehanizma za nadzor s ciljem da se uvedu mehanizmi sustavnoga vanjskog nadzora za uporabu posebnih istražnih mjera (pored sudskoga nadzora) specijalnim sudskim vijećima za nadzor, specijalnim parlamentarnim komisijama, *ombudsmanima* ili dr.;

- Organizirati opću obuku o posebnim istražnim mjerama za odgovarajuće službenike služba za provedbu zakona, tužitelje i suce;
- Uz pomoć stranih stručnjaka i stranih specijaliziranih jedinica obučiti predavače na području raspoređivanja i upravljanja radom prikrivenih istražitelja;
- Ovisno o financijskim mogućnostima opskrbiti policiju tehničkim i ljudskim potencijalima kako bi se realizirale posebne istražne mjere neovisno od institucije za državnu sigurnost;
- Poboljšati međunarodnu suradnju u svezi s uporabom posebnih istražnih mjera.

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- Pobrinuti se da započne s radom nedavno osnovana Jedinica za zaštitu svjedoka;
- Opskrbiti Jedinicu za zaštitu svjedoka odgovarajućom opremom putem pomoći iz drugih zemalja;
- Obučiti osoblje Jedinice za zaštitu svjedoka;
- Osigurati održive izvore financiranja programa za zaštitu svjedoka;
- Postaviti i opremiti najmanje jednu u zemlji lokaciju/sudnicu s telekomunikacijskim sredstvima kojom bi bilo omogućeno prekogranično davanje iskaza svjedoka videolinkom;
- Poboljšati međunarodnu suradnju u ovom području omogućivanjem ispitivanja svjedoka izvan državnih granica i zaključivanjem bilateralnih sporazuma kojima se omogućuju premještanje svjedoka i mogućnost da domaći program zaštite svjedoka bude na raspolaganju za strane svjedoke.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol na Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima

- Ratificirati Drugi dodatni protokol uz Europsku konvenciju o uzajamnoj suradnji u kaznenim predmetima;
- Osnovati posebno tijelo koje će biti mjerodavno za suradnju i međudržavnu pravnu pomoć u pitanjima organiziranog kriminala.

2.5 SRBIJA I CRNA GORA / SRBIJA

1. Proširenje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

Zakonski okvir

- Potpisati i ratificirati odredbe Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka i dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka, u svezi s ovlastima za nadzor i prekograničnim protokom podataka.
- Donijeti novi Zakon o zaštiti osobnih podataka koji je usklađen s Konvencijom i Dodatnim protokolom uz Konvenciju i uputu Vijeća Europe br. 95/46 Europskog parlamenta i Vijeća;
- Donijeti Zakon o tajnosti podataka koji je usklađen s europskim standardima.

Institucionalni okvir

- Uspostaviti državni (jedinstveni) sustav ili mrežu sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Uspostaviti jedinice za kriminalističke analitike tamo gdje takve jedinice ne postoje u svim segmentima suzbijanja kriminala i osigurati kvalitetnu obuku o kriminalističkoj analitici, posebno gospodarskog i organiziranog kriminala (stratešku i operativnu) i uvažiti posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Izraditi za potrebe služba za provedbu zakona zajedničku metodologiju u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike prigodom čega treba uvažiti posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Osigurati da se podaci prikupljaju i pohranjuju u bazi podataka na standardiziran način i u standardnom obliku te da to bude obveza kriminalističkoj policiji i utvrđenim institucijama za provedbu zakona.

Dugoročni ciljevi

Politika

- Suradivati sa znanstvenim i sveučilišnim institucijama (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) radi analiziranja različitih oblika organiziranog kriminala, trendova, okolnosti, skupina i tehnologija;
- Pružati potporu razvoju neovisnih istraživačkih institucija i institucija koje provode multidisciplinarno istraživanje organiziranog i gospodarskog kriminala davanjem odgovarajućih informacija i po mogućnosti ostalim oblicima potpore;
- Uvesti redovit nadzor djelotvornosti mjera za sprječavanje i kontrolu organiziranog i gospodarskog kriminala od strane predstavnika Parlamenta.

Međunarodna suradnja

- Održavati međunarodnu suradnju na području kriminalističke analitike time što će se s pravnog i operativnog stajališta osigurati razmjena odgovarajućih podataka između mjerodavnih služba za provedbu zakona u svrhu prikupljanja i davanja informacija, provođenja istraga i pružanja uzajamne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima koja se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje kapaciteta za financijske istrage usmjerene na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

- Unijeti u KZ obvezu da se nakon presude provede oduzimanje imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom;

- Proširiti i pojačati odredbe kojima se omogućuje oduzimanje imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom čak i od trećih strana i pravnih osoba;
- Donijeti zakone kojima se uvodi korporativna kaznena odgovornost – kaznenopravna odgovornost pravnih osoba;
- Promijeniti postojeći zakonski okvir kako bi se omogućilo oduzimanje imovine i promjena tereta dokazivanja s tužitelja – države na optuženog;
- Razmotriti mogućnost unošenja u zakone posebnog postupka oduzimanja imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom kako bi se izbjegli zastoji u kaznenim postupcima;
- Izmjenama u Zakonu o sprječavanju pranja novca omogućiti jedinici za financijsko-obavještajni rad (FIU) tajni nadzor financijskih transakcija u određenom vremenu i privremenu obustavu transakcija;
- Revidirati odredbe ZKP-a u kontekstu poboljšanja djelotvornosti privremenih mjera za privremeno oduzimanje imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom;
- Donijeti Zakon kojim se detaljnije uređuje rukovanje privremeno oduzetom i oduzetom imovinom i uspostaviti specijaliziranu službu;
- Razmotriti izmjene i dopune KZ-a i ZKP-a kojim bi se omogućilo oduzimanje imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom čak i bez prethodne presude u strogo ograničenom broju slučajeva (npr. slučajevima korupcije, pranja novca, smrti počinitelja djela);
- Intenzivirati rad na ispunjavanju obveza preuzetih prigodom pristupanja i ratificiranja međunarodnih konvencija koje se odnose na ovo područje;
- Poduzeti nužne mjere radi ukidanja svih nepravilnosti u sustavu koje su prikazane u izvješću s prvog ocjenjivanja MONEYVAL Komisije Vijeća Europe;
- Uvesti koncept financijskih istraga u zakonodavstvo i razmotriti donošenje izmjena i dopuna u ZKP kako bi se omogućila uporaba posebnih istražnih mjera radi utvrđivanja imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom;
- Omogućiti specijalizaciju na području financijskih istraga za policiju, tužiteljstva i sudove;
- Omogućiti institucionalni okvir za operativne radne skupine koje rade na financijskim istragama i proučiti mogućnosti za uspostavu specijalizirane multidisciplinarnе jedinice za financijske istrage;
- Uspostaviti središnji registar za privremeno oduzetu i oduzetu imovinsku dobit pribavljenu iz kaznenoga djela;
- Provesti obuku za službe mjerodavne za provođenje financijskih istraga, koja bi se usredotočila na mogućnosti u postojećem zakonodavstvu do donošenja zakonodavnih promjena.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- Službeno usvojiti CARPO kriterije o posebnim istražnim mjerama kao odgovarajući zakonski okvir za dalje zakonodavne promjene;
- U sklopu promjena u ZKP-u uskladiti odredbe koje se odnose na SIMs s europskim standardima;
- Finalizirati i usvojiti Izvršni nalog o dužnostima telekomunikacijskih operatera u odnosu na zakonito nadziranje i prisluškivanje telekomunikacija. Dati Vladi Republike Srbije na usvajanje nacrt odredaba o obvezama telekomunikacijskih operatera u odnosu na zakonito nadziranje i prisluškivanje telekomunikacija po pribavljenom mišljenju Vijeća Europe i OEBS-a;
- Realizirati projekt o uspostavi i opremanju Centra za telekomunikacijski nadzor pri Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srbije, čime bi se osiguralo institucionalno razdvajanje telekomunikacijskog nadzora koji obavljaju službe za provedbu zakona za potrebe kaznenih istraga od nadzora koji provode obavještajne službe za potrebe državne sigurnosti;
- Uspostaviti specijaliziranu policijsku jedinicu za angažiranje prikrivenih istražitelja;
- Institucionalizirati obuku za usavršavanje pripadnika službe o posebnim istražnim mjerama i osigurati zakonsku kontrolu uporabe posebnih istražnih mjera;
- Institucionalizirati posebnu obuku prikrivenih istražitelja i službenika za provedbu zakona kojom se upravlja i usmjerava rad prikrivenih istražitelja;
- Donijeti (interni) regulativni okvir kojim se detaljno uređuje rad prikrivenih istražitelja, priprema operacija i posebno uporaba financijskih sredstava (npr. u obliku posebnih fondova) kod primjene posebnih istražnih mjera, posebno u pogledu financiranja prikrivenih operacija, istražitelja i pouzdanika. Nužno je podzakonskim aktom osigurati djelotvoran nadzor nad uporabom takvih sredstava;

- Poboljšati sustavno prikupljanje i analizu podataka o uporabi posebnih istražnih mjera i poboljšati elaboriranje godišnjim izvješćima visokog neovisnog organa o uporabi posebnih istražnih mjera, uz obvezu poštovanja načela sigurnosti;
- Sastavljati javna godišnja statistička izvješća o uporabi posebnih istražnih mjera, s posebnim osvrtom na broj primijenjenih mjera i broj obrađenih slučajeva;
- Donijeti interne smjernice i propise za provođenje prikrivenih operacija;
- Donijeti detaljne propise kojima se uređuje upravljanje i uništavanje materijala i osobnih podataka pribavljenih uporabom posebnih istražnih mjera, kao i moguće naknadne obavijesti o ciljevima uporabe ovih mjera.

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- Donijeti zakon o zaštiti svjedoka, kojim će se precizirati svi mehanizmi zaštite svjedoka u kaznenom postupku;
- Institucionalizirati mehanizme regionalne i međunarodne suradnje u zaštiti svjedoka u kaznenom postupku.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol na Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima

- Ratificirati Drugi dodatni protokol uz Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima;
- Uspostaviti poseban organ koji će biti zadužen za suradnju i međunarodnu pravnu pomoć u pitanjima organiziranoga kriminala.

1. Proširenje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav*Kratkoročni/srednjoročni ciljevi*

Zakonski okvir

- Uvesti odredbe Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka i Dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka, u svezi s nadzornim ovlastima i prekograničnim protokom podataka.

Institucionalni okvir

- Razmotriti mogućnost razvoja domaćih kapaciteta (npr. kosovski policijski službenici) za analizu organiziranog i gospodarskog kriminala (strateških i operativnih);
- Razmotriti mogućnost uspostave jedinstvenog sustava ili mreže sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Razmotriti mogućnost da se za potrebe službe za provedbu zakona izradi zajednička metodologija u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike prigodom čega treba uvažiti posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Osigurati obvezu da utvrđene institucije za provedbu zakona podatke dostavljaju u bazu podataka kriminalističke policije u standardom obliku.

Dugoročni ciljevi

Politika

- Podržavati razvoj kapaciteta znanstvenih i sveučilišnih ustanova (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) radi analiziranja različitih oblika organiziranog kriminala, trendova, okolnosti, skupina i tehnologija;
- Pružati potporu razvoju neovisnih istraživačkih institucija i institucija koje provode multidisciplinarno istraživanje organiziranog i gospodarskog kriminala davanjem odgovarajućih informacija i po mogućnosti ostalim oblicima potpore;
- Uvesti redovit nadzor djelotvornosti mjera za sprječavanje i kontrolu organiziranog i gospodarskog kriminala (godišnja izvješća i posebno međuagencijski i parlamentarni nadzor itd.).

Međunarodna suradnja

- Njegovanje međunarodne suradnje na području kriminalističke analitike zakonskim i operativnim omogućivanjem razmjene odgovarajućih informacija među nadležnim službama za provedbu zakona radi prikupljanja i davanja informacija, istraga i uzajamne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima koja se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje kapaciteta za financijske istrage usmjerene na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

- Omogućavanje izdavanja naloga za otkrivanje financijskih podataka koji se izdaju javnom tužitelju i unošenje posebnih odredaba u ZKP kojima bi se istražiteljima omogućilo da od financijskih institucija pribave financijske podatke u određenom vremenu;
- Utvrditi zamjenjuju li se odredbama iz propisa o pranju novca u pogledu privremenog i trajnog oduzimanja imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom odredbe o oduzimanju u privremenom ZKP-u;
- Uspostava jedinice, pod kontrolom Odjela Ministarstva pravosuđa, koja će biti zadužena za pohranjivanje dokaza prikupljenih tijekom kaznene istrage, uključujući i predmete koji su privremeno oduzeti na temelju vjerojatnosti da je imovinska dobit pribavljena kaznenim djelom. Jedinica će u svakom od administrativnih područja Kosova imati velike, osigurane

objekte za odlaganje pokretne imovine poput vozila, namještaja i roba i trebala bi imati posebne bankovne račune za osiguranje novčanih sredstava oduzetih tijekom kaznenih istraga. Ova bi se jedinica trebala koristiti kompjuteriziranim sustavom povezanim sa središnjim registrom koji bi na brz način mogao osiguravati najnovije informacije o vrijednosti i lokaciji oduzetih sredstava;

- Trajna uspostava specijalizirane policijske jedinice sa zadatkom da sredstva otkriva i utvrđuje imovinsku dobit pribavljenu kaznenim djelom. Ova jedinica bi mogla voditi sve financijske istrage u predmetima težih kaznenih djela, ali bi sudjelovala i u obuci policije i tužitelja. Financijskim istragama u predmetima nižega profila rukovodili bi "časnici za vezu" u svakom administrativnom području koji bi, pored svojih ostalih policijskih dužnosti, obavljali financijske istrage i pružali nužnu pomoć istražiteljima iz središnje jedinice;
- Stručno usavršavanje tužitelja na području gospodarskog i financijskog kriminala i stvaranje odsjeka za gospodarski kriminal pri tužiteljstvima u svim administrativnim područjima. Ovi tužitelji bavili bi se onim dijelom velikih kaznenih istraga koji se odnosi na imovinsku dobit iz kaznenog djela. Ovih bi tužitelji također trebali sudjelovati u obuci policije i tužitelja;
- Trajni dodatak tečaju u policijskog školi o financijskim istragama (koji bi mogao biti uvršten kao modul u tečaj o naprednim gospodarskim istragama), što bi podrazumijevalo periodične tečajeve za obnavljanje znanja. Na početku, obuka bi se mogla obavljati uz pomoć međunarodnih stručnjaka i međunarodnih policijskih službenika obučeni za posao financijskih istražitelja. Po usvajanju novih znanja, obuku bi mogli obavljati prethodno obučeni domaći financijski istražitelji i javni tužitelji koji vode financijske istrage (tečajevi za obuku predavača);
- Izrada sustava akreditacije za ljude u struci koji izraze želju da rade kao stručnjaci. Ljudi iz struke koji zadovoljavaju standarde akreditacije bili bi stavljani na popis stručnjaka kojima bi se prema potrebi obraćali suci i tužitelji.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- U sklopu tekućeg pregleda privremenog ZKP-a Kosova (PZKPK) obaviti pregled postojećih odredaba koje se odnose na posebne istražne mjere;
- Omogućiti primjenu mjera zaštite svjedoka na iskaze koje daju prikriveni istražitelji ili pouzdanika, utvrđujući jesu li odredbe o zaštiti svjedoka predviđene u PZKPK-u dovoljne, a promjenama u smjernicama za rad policije može se ublažiti trenutna zabrinutost; umjesto toga, potrebno je utvrditi jesu li potrebni zakonodavni amandmani radi rješavanja ovog pitanja;
- Pregledati sadašnje popise okvalificiranih djela u PZKPK-u za koje se kod posebnih istražnih mjera može utvrditi postoji li potreba uključivanja dodatnih kaznenih djela u okviru gornje granice za određene posebne istražne mjere;
- Izraditi Standardne operativne postupke (SOP) koji bi bili posvećeni konkretnom pitanju kako se postupa s materijalima i podacima pribavljenima posebnim istražnim mjerama i kako se uništavaju;
- Finalizirati i usvojiti smjernice za upravljanje pouzdanicima i prikrivenim istražiteljima;
- Uvesti sustavno prikupljanje i analizu podataka o uporabi posebnih istražnih mjera i osigurati elaboriranje godišnjim izvješćima visokog nezavisnog organa o uporabi svih oblika posebnih istražnih mjera;
- Razmotriti ponovnu uspostavu specijalizirane jedinice za uporabu prikrivenih istražitelja.
- Uvesti mehanizme za sustavni interni nadzor nad uporabom posebnih istražnih mjera, po mogućnosti putem jedinice za profesionalne standarde;
- Provesti dalju obuku o posebnim istražnim mjerama za tužitelje i suce;
- Predvidjeti institucionaliziranu obuku i za službenike koji rade u specijaliziranim odjelima za organizirani kriminal radi postizanja dvaju ciljeva: 1) pružanja obuke o posebnim istražnim mjerama obuhvatnije od one koja se inače može postići usavršavanjem radom unutar konkretnih jedinica; 2) popunjavanja praznine koja će nastati nakon što ode međunarodno osoblje, a samo domaće osoblje koje se na taj način do tada obučilo još neće biti u mogućnosti početi obavljati funkciju predavača;
- Nastaviti sa sklapanjem bilateralnih sporazuma koji bi sadržavali proširenu uporabu posebnih istražnih mjera u međunarodnoj pravosudnoj suradnji.

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- U sklopu tekućeg pregleda privremenog ZKP-a Kosova (PZKPK) obaviti pregled postojećih odredaba koje se odnose na proceduralne zaštitne mjere;
- Pripremiti i usvojiti posebne zakone/propise kojima se uređuju neproceduralne mjere za zaštitu svjedoka, uz službenu uspostavu Jedinice za zaštitu svjedoka, obrađujući između ostalog i pitanje trajnog premještaja, mjere fizičke zaštite i promjenu identiteta;
- Osigurati odgovarajuću tehničku opremu za uzimanje iskaza putem tehničkih mjera na osnovi odredaba sadržanih u PZKPK-u;
- Pobrinuti se da se neproceduralne mjere za zaštitu svjedoka primjenjuju na *svjedoke suradnike pravosuđa/pokajnike*;
- Obaviti obuku tužitelja i sudaca u primjeni proceduralnih zaštitnih mjera;
- Nastaviti s realizacijom tranzicijske strategije Jedinice za zaštitu svjedoka, uključivanjem i obukom kosovske policijske službe za rad u Jedinici za zaštitu svjedoka;
- Uz pomoć stranih stručnjaka i stranih specijaliziranih služba obučiti predavače za Jedinicu za zaštitu svjedoka;
- Nastaviti sa zaključivanjem bilateralnog sporazuma o premještanju svjedoka kojim bi se mogla olakšati suradnja na području zaštite i premještanja svjedoka;
- Pobrinuti se da u sporazume o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim predmetima potpisane s drugim zemljama budu uvrštene odredbe kojima se omogućuje suradnja na području zaštite svjedoka.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol na Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima

- Kada se radi o članku 1(4), razmotriti mogućnost izmjene i dopune u PZKPK-u u odnosu na odgovornost pravnih osoba za kaznena djela;
- Kada se radi o članku 3. razmotriti mogućnost uvođenja novog članka u PZKPK u pogledu privremenog prebacivanja stranih državljana lišenih slobode;
- Revidirati članak 533. PZKPK-a kako bi se navelo da se privremeno prebacivanje može odvijati: a) u slučaju da postoji međunarodni sporazum kojim se dopušta premještaj stanovnika Kosova u stranu ovlast, osim ako nisu dana dovoljna jamstva da se svjedočenje te osobe ne traži u svezi s kaznenim djelom u svezi s kojom se nalazi pod istragom; b) u slučaju da su ispunjeni preduvjeti iz predloženog članka 517A.;
- Revidirati članak 508. PZKPK-a kako bi se omogućilo Odsjeku za vanjske odnose Ministarstva pravosuđa da upućuje zahtjeve nadležnim organima;
- Kada se radi o članku 5., uvesti članak koji se odnosi na troškove;
- Pregledati članak 506. PZKPK-a kako bi se prikazale odredbe o odgođenoj provedbi zahtjeva (članak 7.) i postupak (članak 8.);
- Izmijeniti PZKPK kako bi se prikazale odredbe članka 11. u svezi sa samoinicijativnim informiranjem;
- Razmotriti konkretne amandmane u općim odredbama za posebne istražne mjere u PZKPK-u kako bi se omogućile kontrolirane isporuke na zahtjev druge strane;
- Kada se radi o provedbi članka 20., izmijeniti postojeće odredbe kako bi se postavio okvir za uspostavu i funkcioniranje zajedničkih istražnih timova;
- Izmijeniti PZKPK kako bi se prikazale supstantivne odredbe članka 23. o zaštiti svjedoka;
- Izmijeniti PZKPK kako bi se prikazale supstantivne odredbe članka 24. o privremenim mjerama u svrhu očuvanja integriteta dokaza, održavanja postojećeg stanja, ili zaštite ugroženih pravnih interesa;
- Izmijeniti PZKPK kako bi se ispunili zahtjevi u pogledu povjerljivosti;
- Izmijeniti PZKPK kako bi se prikazale supstantivne odredbe članka 23. o zaštiti podataka;
- Ojačati operativne i institucionalne kapacitete;
- Obučiti pravne službenike i suce na području zakona o uzajamnoj pravnoj pomoći i suradnji i stjecanju kapaciteta za prevođenje.

2.7 “BIVŠA JUGOSLAVENSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA”

1. Proširenje kapaciteta za kriminalističku analitiku i kriminalističko-obavještajni sustav

Kratkoročni/srednjoročni ciljevi

Zakonski okvir

- Poboljšati provedbu odredaba Konvencije za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka i dodatnog protokola uz Konvenciju za zaštitu osoba u odnosu na automatsku obradu osobnih podataka, u svezi s ovlastima za nadzor i prekograničnim protokom podataka.

Institucionalni okvir

- Ojačati jedinicu za kriminalističku analitiku uključivanjem odgovarajućeg broja analitičara i osigurati obuku o kriminalističkoj analitici gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Uspostaviti državni (jedinstveni) sustav ili mrežu sustava za prikupljanje podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke gospodarskog i organiziranog kriminala;
- Izraditi za potrebe služba za provedbu zakona zajedničku metodologiju u pogledu prikupljanja podataka i kaznene statistike kod kojih treba uvažiti posebne značajke organiziranog i gospodarskog kriminala;
- Osigurati da utvrđene institucije za provedbu zakona obvezatno u bazu podataka kriminalističke policije dostavljaju podatke u standardnom obliku.

Dugoročni ciljevi

Politika

- Suradnja sa znanstvenim i sveučilišnim ustanovama (Policijska akademija i Fakultet kriminalističkih znanosti) u pogledu provođenja analitike oblika organiziranoga kriminala, trendova, uvjeta, skupina i tehnologija;
- Podržavanje razvoja neovisnih ispitivanja i institucija koje se bave multidisciplinarnim ispitivanjima gospodarskog i organiziranog kriminala pružanjem odgovarajućih informacija i drugih mogućih oblika potpore;
- Uvođenje svakodnevnog praćenja djelotvornosti mjera za prevenciju i kontrolu gospodarskog i organiziranog kriminala (godišnja izvješća i posebni međuagencijski i parlamentarni nadzor).

Međunarodna suradnja

- Podržavanje međunarodne suradnje na području kriminalističke analitike zakonskim i operativnim omogućavanjem razmjene odgovarajućih informacija među mjerodavnim službama za provedbu zakona radi prikupljanja i davanja informacija, istraga i međusobne pravne pomoći, u skladu s odgovarajućim pravilima koja se odnose na zaštitu podataka.

2. Jačanje kapaciteta za financijske istrage usmjerene na zapljenu imovine stečene kriminalnim aktivnostima

- Razmotriti mogućnost proširenja kvalifikacije slučajeva nezakonitoga bogaćenja slično onim iz Zakona o sprječavanju korupcije, s dužnosnika na osobe osumnjičene za teža kaznena djela, uvođenjem promjene tereta dokazivanja u pogledu oduzimanja imovinske dobiti pribavljene kaznenim djelom;
- Donijeti podroban regulativni okvir (zakon i interni propisi) o provođenju naloga o privremenom oduzimanju i oduzimanju i o rukovanju i postupanju s privremeno oduzetom i oduzetom imovinom i uspostavi specijalizirane službe zadužene za obavljanje ovog zadatka;

- Potaknuti suradnju u segmentu financijskih istraga između Odjela policije za organizirani kriminal, Uprave za javne prihode, Financijske policije, Carinske uprave, Direkcije za sprječavanje pranja novca i Državne komisije za sprječavanje korupcije, po mogućnosti donošenjem memoranduma o suradnji i komuniciranju te institucionaliziranjem pristupa operativne radne skupine i redovitih strateških, taktičkih i operativnih sastanaka;
- U interesu dobre uporabe ograničenih sredstava svesti na najmanju moguću mjeru preklapanje ovlasti i jurisdikcije i pritom ostvariti komplementaran pristup na relaciji između Financijske policije i Kriminalističke policije;
- Nastaviti s daljnjim upoznavanjem – osnovnim oblicima obuke i seminara za donositelje odluka – s konceptom integrirane financijske i kaznene istrage;
- Uspostaviti središnji registar privremeno oduzete i oduzete imovinske dobiti;
- Organizirati i realizirati specijaliziranu obuku za ljude iz prakse na svim razinama i odgovarajućim institucijama na području financijske istrage.

3. Jačanje zakonskog okvira i kapaciteta za implementaciju koji se odnosi na posebne istražne radnje

- Nakon usvajanja Zakona o nadzoru i praćenju telekomunikacija uspostaviti Jedinicu za elektronsko praćenje i osigurati adekvatne tehničke i ljudske potencijale za njezin rad;
- Osigurati odgovarajuće tehničke i ljudske potencijale za Jedinicu operativnih pouzdanika i suradnika;
- Donijeti interne smjernice/podzakonske akte kojima se uređuju procedure za davanje internih ovlasti, pravila o vođenju evidencija i pravila za postupanje s pribavljenim materijalima, mjere za osiguranje povjerljivosti istraga, i ostala načela kojima se treba voditi;
- Donijeti interne smjernice i propise kojima se uređuje provođenje tajnih operacija kao i za upravljanje i usmjeravanje rada prikrivenih istražitelja;
- Donijeti interne smjernice službenicima za provedbu zakona koji rade s registriranim pouzdanicima;
- Uspostaviti državni sustav za izvješćivanje o uporabi posebnih istražnih mjera;
- Donijeti (interni) regulativni okvir kojim se upravlja pri uporabi financijskih sredstava u pogledu financiranja tajnih operacija, istražitelja i pouzdanika i omogućiti djelotvoran nadzor nad uporabom tih sredstava;
- Institucionalizirati i realizirati specijaliziranu obuku za službenike u Odsjecima za posebne istražne mjere;
- Institucionalizirati posebnu obuku prikrivenih istražitelja i službenika za provedbu zakona – kojom se upravlja i usmjerava rad prikrivenih istražitelja;

4. Stvaranje djelotvornih mehanizama za zaštitu svjedoka teških kaznenih djela

- Omogućiti provedbu nedavno usvojenog Zakona o zaštiti svjedoka do 2006. g. realizacijom usvojenoga projekta čiji je cilj da se Jedinica za zaštitu svjedoka učini u cijelosti funkcionalnom do 2007. g. (u ovom projektu utvrđene su konkretne aktivnosti u svezi s izradom i usvajanjem internih propisa, uključivanja osoblja, nabave opreme i konkretne obuke stručnjaka);
- Pripremiti i donijeti Pravila i postupke za Komisiju za zaštitu svjedoka;
- Pripremiti i usvojiti interne propise u svezi s funkcioniranjem Jedinice za zaštitu svjedoka: vođenje evidencija i osobnih podataka; financiranje; obrasce i upitnike za zaštićene svjedoke;
- Organizirati uz pomoć stranih stručnjaka i služba, specijaliziranu obuku za službenike koji rade u Jedinici za zaštitu svjedoka i to u sljedećim područjima: obavljanje intervjua s kandidatima koji pristupaju u program, procjena rizika, nužni elementi memoranduma o pristupanju u program; psihološki oblici postupanja s osobama u programu itd;
- Omogućiti održivo financiranje za Jedinicu za zaštitu svjedoka na osnovi predviđenog u Zakonu o zaštiti svjedoka;
- Osigurati opremu za davanje iskaza videolinkom i provesti obuku o uporabi opreme za tužitelja i suce.

5. Jačanje kapaciteta za suradnju u kaznenim predmetima, s naglaskom na drugi Dodatni protokol na Europsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u kaznenim predmetima

Kratkoročni ciljevi

- U cilju unaprjeđenja zajedničke institucionalne suradnje i suradnje s ostalim sigurnosnim službama na međunarodnoj razini, nužno je organizirati seminare, simpozije, radionice i ostale oblike obuke koji su namijenjeni policijskim organima, organima tužiteljstava i sudstvu u svrhu što djelotvornije primjene postojeće regulative.

Ciljeve je najbolje realizirati što je moguće prije, po mogućnosti tijekom 2005. godine ili eventualno do kolovoza 2006. do kada je planirano da Projekt CARDS dovrši aktivnosti koje za cilj imaju usklađivanje pravne regulative s europskim propisima i standardima.

Dugoročni ciljevi

- Kao dugoročan cilj potrebno je usvojiti nove pravne propise i izmijeniti i dopuniti postojeće propise kojima se uređuju prije toga navedena pitanja, a radi njihova unaprjeđenja.

Vremenski okvir

Planirano je da ova Strategija ima kratkoročan karakter i možda je njezino optimalno trajanje trogodišnje razdoblje, s obzirom na to da će se tako moći vidjeti koji su to sve nedostaci i prednosti koje proizlaze iz njezine praktične primjene.